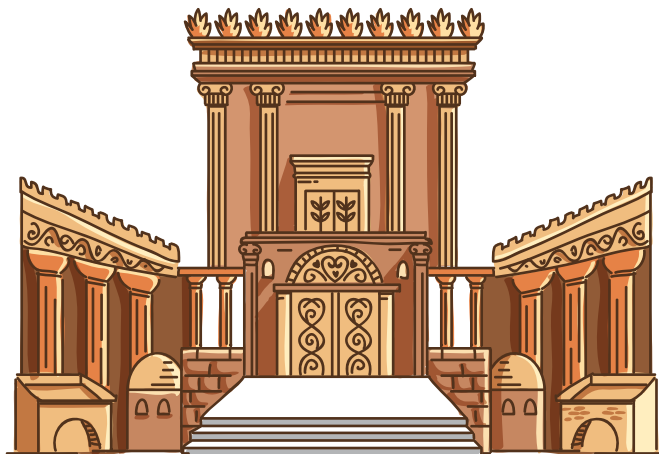

הסיפור של חנוכה

כתיבה: שירה אקרמן שמחוביץ ומרגלית קונשטוק

לפני הרבה שנים בארץ ישראל, גרו רוב היהודים בירושלים והרי יהודה.
כבר אז, ירושלים הייתה העיר החשובה ביותר - עיר הבירה.
במרכז ירושלים עמד בית המקדש שאליו היו מגיעים להתפלל, לערוך
טקסים ולחגוג.

זה היה המקום החשוב והקדוש ביותר ליהודים. שלוש פעמים בשנה הם היו
עולים לירושלים, לבית המקדש, לחגוג ביחד: בסוכות עם אסיף הפירות,
בפסח עם ראשית קציר השעורה ובשבועות עם ביכורי קציר חיטים.

אומרים כי מי שלא ראה את בית המקדש לא ראה בנין נאה מימיו! הוא היה כמו ארמון מפואר עם חצרות גדולות ומדרגות, וכלי כסף וזהב. מקהלות ותזמורות של הלוויים היו שרות ומנגנות שם כל היום. מנורה גדולה ויפה הייתה בבית המקדש, עשויה מזהב טהור, ולה שבעה קנים. בכל ערב היה הכהן הגדול מדליק אותה בשמן זית טהור. היה זה שמן שהיו מכינים במיוחד כדי להדליק את המנורה, והיו שומרים אותו בכדים סגורים בחותם הכהן הגדול.

מידי ערב הייתה המנורה דולקת ומאירה את בית המקדש ואת ירושלים.

כך היה במשך שנים רבות עד ש...

היוונים, שכבר כבשו ארצות רבות, הגיעו לארץ ישראל ובראשם- אלכסנדר מוקדון. היוונים שלטו בארץ ישראל הרבה מאוד שנים. [לגננת-200 שנים].

ליוונים היו שפה, מנהגים ואמונות משלהם, שהיו שונים מאוד מאלה של היהודים: היו להם שמות אחרים וכתב אחר, מאכלים ובגדים אחרים והם האמינו באלים רבים. הם גם הביאו לארץ ישראל דברים חדשים כמו תיאטרון ותחרויות ספורט.

אלכסנדר הגדול חשב שטוב להכיר תרבויות ועמים אחרים. בכל ארץ שהוא כבש, היוונים למדו את השפה והמנהגים של אותה ארץ, והאנשים שגרו בה למדו את השפה ואת המנהגים של היוונים.

כך היה גם בארץ ישראל.

היוונים למדו על מנהגי היהודים, על התורה ועל שבתות וחגים, והיהודים למדו על מנהגי היוונים. היו יהודים שהתחילו ללמוד יוונית, להתלבש כמו יוונים, להתעניין במשחקי ספורט ובאומנויות של היוונים ולתת לילדיהם שמות יוניים. ליהודים האלה קראו "מתיוונים" כי הם רצו להיות כמו יוונים. היו יהודים שחשבו אחרת והם התנגדו למתיוונים. הם האמינו שצריך לשמור על האמונות ועל המנהגים של אבותיהם ואימותיהם ולא להיות כמו היוונים.

בשנים שבהן אלכסנדר הגדול היה השליט, היו יחסים טובים בין היוונים והיהודים וכל אחד ואחת היו יכולים לחיות לפי בחירתם.

השנים חלפו ומלך חדש עלה לשלטון - אנטיוכוס הרביעי. הוא רצה שכל היהודים יפסיקו לקיים את המנהגים המיוחדים שלהם ויתנהגו כמו יוונים. הוא גזר גזרות קשות מאוד: "מהיום, אסור ליהודים לשמור את הסיפורים שבתורה, אסור להם לחגוג שבת וחג, אסור להם לעלות לרגל לבית המקדש או להתפלל בו וכולם צריכים להשתחוות לפסלים שלי!"

אנטיוכוס ידע שבית המקדש היה המקום הקדוש והחשוב ביותר ליהודים ולכן הוא החליט לפגוע בו. הוא שלח את חייליו לירושלים. הם נכנסו לבית המקדש, הוציאו את מנורת הזהב, לקחו איתם את כלי הכסף והזהב, והורידו את הפרוכת ואת כל השטיחים היפים. את כל כדי החרס, שהיו מלאים שמן זית זך וסגורים בחותם הכהן הגדול הם פתחו, ולבסוף הם העמידו פסל בתוך בית-המקדש.

זה היה מפחיד מאוד! היו יהודים שפחדו מאנטיוכוס והתייוונו. היו גם כאלה שהתנהגו כמו יוונים בחוץ, אבל בבית הם המשיכו להתנהג כמו יהודים. אבל הרוב סירבו לקבל את הגזרות והחליטו למרוד באנטיוכוס ולהילחם על הזכות שלהם לחיות לפי האמונות שלהם.

בינתיים, אנטיוכוס שלח שליחים לכל הערים ולכל הכפרים בארץ כדי להודיע לכל היהודים על הגזרות שלו.

באותו זמן, במודיעין- כפר קטן ליד ירושלים, גר מתתיהו החשמונאי. הוא היה האיש הנכבד ביותר בכפר. היו לו בנות וחמישה בנים: יוחנן, שמעון, יהודה, אלעזר ויהונתן. כשהם שמעו על גזרות אנטיוכוס, ועל מה שקרה בירושלים, הם וכל אנשי הכפר, היו עצובים מאוד.

יום אחד, הגיעו שליחי המלך אנטיוכוס למודיעין, העמידו פסל באמצע הכפר וקראו לכל אנשי מודיעין, גברים, נשים וילדים, להתאסף סביב הפסל, ואחד מהשליחים קרא בקול את רשימת הגזרות.

לאחר מכן הוא פנה למתתיהו ואמר לו: "אתה מנהיג הכפר והאנשים מכבדים אותך. אם תקיים ראשון את פקודות המלך, ניתן לך ולבניך כסף וזהב ומתנות רבות."

שקט נהיה בכיכר הכפר. כל אנשי מודיעין עמדו מסביב.

לפתע נשמע קולו של מתתיהו החשמונאי: "גם אם כל העמים עושים כדבר המלך, אני ומשפחתי נמשיך להיות יהודים כמו אבותינו ואימותינו. לא נשמע בקול המלך אנטיוכוס ולא נהיה כמו היוונים!".

כשסיים את דבריו, הוא הפיל את הפסל, והפסל נשבר לרסיסים.

מתתיהו ידע שהמלך אנטיוכוס יכעס עליו ועל משפחתו ובוודאי ישלח את חייליו למודיעין. "בואו נסתתר במערות", הוא אמר למשפחתו. "שם נוכל להמשיך לחיות כיהודים לפי האמונות לנו, והיוונים לא ימצאו אותנו. שם גם נלמד איך להגן על עצמנו אם אנטיוכוס יחליט לשלוח אלינו את הצבא שלו".

מתתיהו ובניו הלכו אל ההרים, ורבים מאנשי מודיעין עזבו את בתיהם ומשפחותיהם והצטרפו אליהם כדי להתאמן לקראת המאבק ביוונים. גם מרים, אחותם של החשמונאים, התנגדה לגזרות ולמתייוונים והיא רצתה להילחם בהם, למרות שבאותם הימים בנות לא היו חיילות בצבא. לנשים ולילדים היה תפקיד חשוב מאוד: לשמור על הבית ועל הרכוש שלהם ולהמשיך לעבוד בשדות ובכרמים.

אנשי מודיעין ובראשם מתתיהו ובניו, הכירו היטב את ההרים ולכן הם הצליחו להפתיע את היוונים. בכל מקום שהם ניצחו את היוונים, היהודים יכלו לחזור ולחיות כפי שהם רצו.

מתתיהו היה כבר זקן. הוא פנה ללוחמיו ואמר להם: "אני כבר זקן. מעכשיו,

יהודה בני ינהיג אתכם במרד נגד היוונים - ואתם תשמעו בקולו".

יהודה, שקראו לו יהודה המכבי, אסף את כל החיילים שלו-המכבים- ואמר להם: " אל תחששו! אנחנו נתגבר על היוונים וקרוב היום שבו הם יבטלו את הגזרות נגדנו".

[לגננת: אפשר לספר שהיה לו מגן ועליו הפסוק: "מי כמוך באלים יה" ובקיצור- מכבי.]

לא עבר זמן רב ואנטיוכוס שלח את צבאו כדי להכריח את היהודים להתנהג כמו יוונים. החיילים היוונים לבשו שריוני ברזל וחבשו קסדות ברזל. היו להם חרבות ארוכות ומגינים גדולים, והם רכבו על פילי מלחמה עצומים וכבדים שרמסו כל דבר שעמד בדרכם.

אמנם המכבים היו מעטים וללא נשק רב והיוונים היו רבים, והיו להם פילים

וכלי נשק רבים, אבל המכבים הכירו את הכפרים והעיירות, את ההרים ואת הגבעות והכי חשוב – הם ידעו שהם נלחמים על הארץ שלהם ועל החופש שלהם לחיות על פי האמונות שלהם.

חלפה שנה, חלפו שנתיים ועוד מעט כבר שלוש שנים. בהרבה מקומות המכבים ניצחו, אבל בירושלים עדיין היה צבא יווני, שלטו בה המתיוונים ובית המקדש היה מלוכלך, שומם ועזוב.

המכבים החליטו להגיע לירושלים לפני הצבא היווני, ולטהר את בית המקדש.

הצבא היווני תכנן להגיע לירושלים מהמישור ולא מההר [לגננת-אזור מודיעין, יער בן שמן].

יהודה המכבי היה מצביא מצוין, הוא הכיר היטב את האזור וידע תכסיסים רבים. בלילה הוא אסף את חייליו והם עזבו את המחנה שלהם כדי שהיוונים יחשבו שהם נבהלו וברחו. ובאמת, כך חשבו היוונים, והם התחילו לרדוף אחרי המכבים לכיוון ההרים, בדרך לירושלים.

זה בדיוק היה התכסיס של יהודה המכבי: בזמן שחצי מהצבא היווני חיפש אחריו בהרים, הוא התקדם עם המכבים במהירות, ועם עלות השחר הוא הגיע למחנה הצבא שבו ישנו יתר החיילים היוונים. כשהם שמעו את המכבים באים הם התעוררו, אבל יהודה המכבי וחייליו עמדו כך שהשמש זרחה מאחוריהם וסנוורה את החיילים היוונים והם לא יכלו לעשות כלום. מפקד הצבא היווני הבין שהוא לא יכול לנצח את המכבים.

לבסוף, אחרי שנים של מלחמה התבטלו כל הגזרות של אנטיוכוס נגד היהודים.

יהודה המכבי וחייליו עלו לירושלים. הם נכנסו לבית המקדש והתחילו לטהר אותו: הם שברו את הפסלים וניקו את החצרות. כל אחד עשה משהו כדי שבית המקדש יחזור להיות כפי שהיה פעם: הבנאים תיקנו את המרצפות והעמודים, הצבעים צבעו את הדלתות והחלונות, האורגים והאורגות הכינו פרוכת ושטיחים חדשים והצורפים יצקו מזהב וכסף כלים וחידשו את מנורת הזהב עם שבעת הקנים. כאשר נשלמה המלאכה והכל היה נקי, מצוחצח וטהור הזמין יהודה המכבי את כל היהודים לחנוכת בית המקדש. כולם לבשו בגדי חג ובאו בשירים ובמחולות.

האגדה מספרת, שכאשר נכנסו
המכבים לבית המקדש הם לא
מצאו מספיק שמן זית זך להדלקת
המנורה, אלא רק פך שמן אחד קטן
סגור עם חותם הכהן הגדול, שהיה בו
שמן ליום אחד בלבד.

יהודה יצק את השמן מן הפך לתוך הספלים
של מנורת הזהב, והדליק את האש בפתילים.
שוב חזרה המנורה להאיר את בית המקדש ואת ירושלים. כל העם ראה את
ניצוצות האור וחגג כל אותו הלילה.
ובפך השמן הקטן נעשה נס ושמנו הספיק לשמונה ימים. שמונה ימים
נמשכה חגיגת חנוכה בית המקדש. בכל יום היו היהודים באים לבית
המקדש ובכל יום הם היו רואים את הנרות דולקים במנורת הזהב.
מאז ועד היום, בכל שנה, אנו חוגגים את חנוכה וזוכרים את הסיפור על
המכבים, שהתעקשו על הזכות להמשיך לחיות כיהודים, שתכננו מראש את
מעשיהם, ושפעלו ביחד ובשיתוף פעולה כדי להשיג את מטרם.
שמונה ימים אנו מספרים שאפשר לתקן מה שנשבר או התקלקל, שאפשר
להביא אור ושמחה לעם שלנו, ושחשוב להעז, כי אם לא נעז לא נצליח
להגשים את רצונותינו.

שמונה ימים בסוף כסלו, בחוץ חשך, ובתוך הבית מאירה החנוכייה
בנרותיה הצבעוניים, ומפיצה אור גדול, אור של שמחה על כך שאנו עם
חופשי בארצנו!

